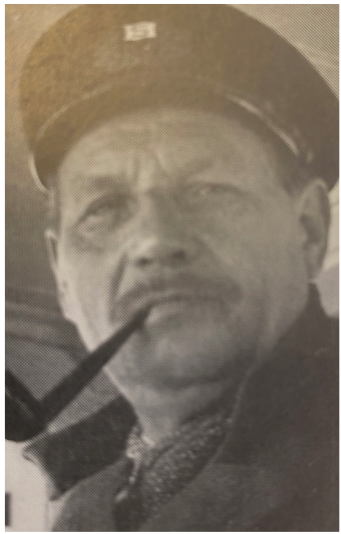

Komandi partur

Í komandi parti verður m.a. greitt frá einum rættiligum konubroti, Agnete, kona fútan, Niels Westerby. Hon gav manninum boð um at skjóta eftir veiðutjóvum!

Skipari á Smirli umrøddu ferðina var Símun Wilhelm á Tjørn.

Eg gav stjóranum, C.C. Danielson, sum var giftur við mostur míni, tað uppskot, at eg skuldi lata prenta rykkjaraoyðibløð at senda teimum, sum vóru í eftirstøðu.

Ein slíkur rykkjari gav kundanum eina eyka freist. Hetta hugskot varð góðkent av sparikassanum.

Tað gekk ein tíð, so fann danski sakførarin hjá sparikassanum út av, at hann ikki fekk so nógvar eftirstøður at krevja inn í Suðuroy, sum hann plagdi at fáa. Hann fann seg ikki í, at eg sambært hansara fatan gjørdi hansara arbeiði, hóast hann fekk teir skuldarar at krevja inn, har rykkjarin ikki gav nakað úrslit.

Ístaðin fyri at seta sakføraran upp á pláss, so bakkaði sparikassin fyri sakføraran. Men soleiðis var tað. Tá í tíðini ræddist fólk sakførarar sum pestin, og tað var ikkiuttan orsök.

Theodor Gregersen vann á sínum breki

Mín gamli vinur, Theodor Gregersen, var ógvuliga sjúk. Hann hevur alt lívið verið kúlutur, og hetta hevur darvað hann nóg. Millum annað kundi hann seinastu tíðina ikki liggja niðri og sova.

Dagin eftir, at eg hevði vitjað hann seinastu, ferð doyði hann. Tað kann sigast, at hann hevði bara vinir. Hansara sinni var soleiðis, at hann kundi ikki gerast óvinur við nakran.

Hóast Theodor hevði eitt líkamligt brek, so var hann kortini ikki fyri ongun.

Í hesum sambandi kann endurgevast minningarorð, sum Poul F. Joensen skrivaði um Theodor: “Mánadagin hin 5. november doyði ein av Tvøroyrar best umtókta og av fiskimonnum víða um Føroyar so væl kendu keypmonnum, Theodor Gregersen. Við honum er eitt sjálldsamt menniskja burturfarið.

Vitjaði ein maður Tvøroyri, mátti hann sum oftast vitja inn á gátt hjá Theodor, har var alt

so heimligt og hugnaligt, einki stórlæti ella vrantinheit, men góður hýrur og blíð móttøka. Hjá Theodor samlaðust allir “klassar”, og væl dámdi honum at hava nóg. Fólkuttan um seg at tosa við.

Vitugur maður var Theodor, nationalt sinnaður og væl mentaður. Sína forrætning arbeiddi hann upp frá berum botni og átti eina tíð herfyri nógvan pening.

Slaktarið á Tvøroyri yvirtók hann, og undir hansara hondum hevur tað trivist. So gott sum eina mörk hevur hann keypt av jørð, og hópin av seyði átti hann. Ikki er ivingur um, at seyðabrúkið stóð hansara hjarta nærri enn handilsstarvið. Hann legði sær eina við, at handfara seyðin væl, og um veturin hevði hann heili fylgir gangandiuttan um húsini, har hann sjálvur fóðraði tey við mais og hoyggj, og ærnar sóu eisini út hareftir. Altíð hevði hann fulla skipan, tá hann umframt sína egnu jørð hevði leigað hópin av seyðafrelsum ymsa staðni.

Sjálvur kundi hann ikki røkta seyðin í haganum, tí krypil sum hann var, orkaði hann onga tíð at ganga tungar gongur, men hann kendi tó hvørja kleyv.

Tá Theodor rak í Tvørhaga, sum hann brúkti ein stóran part av, var tað sum í brúdleypi á rættini við øllum góðum, mati og drekka.

Tá Richard Thomsen, konsul, keypti Tvøroyrartrólararnar, var Theodor ein partnari í teimum. Men tær ringu tíðirnar beindu fyri hesi týðningarmiklu fyrirkø. Her misti Theodor Gregersen einar 15.000 kr. men eingin hoyrði hann kúra ella klaga fyri tí, tí hann var eingin gnýari. Tað prógvast best av, at tá hann óivað trongdi til pening í hesum krisutíðum, nú handilin var lítill og eingin, so hevur hann ongantíð sent sakførara á kroppin á nøkrum manni, tó hann átti nógvan pening útistandandi.

Er tað nakrantíð sagt við góðari grund um eitt menniskja, at hann átti bert vinir, so kann tað sigast um Theodor Gregersen. Tað sást eisini við hansara gravarferð, har fólk allastaðni í oynni sýndu honum hin síðsta heiðurin. Har var eitt líkfylgi, sum neyvan hevur verið størri á Tvøroyri.”

Ikki lætt at fáa læknahjálp til Stóru Dímun

Náttina 12. desember bleiv eg uppringdur av telefonstøðini í Hvalba við boðum um, at tað varð blussað á Stóru Dímun. Hetta mátti merkja, at tað var okkurt áfatt har úti.

Eg fekk fatur á mínum álitismanni í Sandvík, Jákup á Hólum, og hann mannaði motorbát til Dímunar. Seinni fekk eg at vita, at tað var systir bóndakonuna,

Theodor Gregersen var eitt serligt menniskja.

sum var blivin sjúk. Báturin fór til Sands eftir lækna, og í Skúvoy høvdu teir fingið staðkend fólk við. Men tá ið teir komu aftur til Dímunar, var so nóg. Brim, at eingin slapp í land, og teir máttu fara aftur til Sandvíkar. Men seinni fekk gentan kortini læknahjálp.

Krambúðin hjá Theodor Gregersen.

Mátti fáa skil á hagaviðurskiftum

Í eini bygd var klagað um, at tað var óskil við seyðahaldinum. Tað var m.a. ógreitt hvørjir ið vóru røktingarmenn, og í onkrum haga var meira av áseyði enn skipanin var.

Tað varð roynt at hava fund um hetta, men einki kom burturúr. Í veruleikanum hevði eg einki við hetta at gera, tí hetta vóru við-

urskifti, sum vóru ásett í almennum reglum.

Men tá eg fekk fleiri kærur um viðurskiftini, avgjórði eg at fara til bygdina at royna at loysa hesar trupulleikar. Eg fekk savnað allar jarðareigararnar, og tað eydnaðist at fáa greiði á hesum viðurskiftum.

Arbeidsviðurskifti

Á Tvøroyri bleiv saltfiskurin fyri ein stóran part útfluttur óvirkaður sammett við Vág, har fiskurin varð turkaður til klippfisk. Hetta gav meira arbeiði og størri inntøku til allar partar.

Ein ávísan dag avskipaðu tey í Vági 12.000 ballir av klippfiski, meðan tað av Tvøroyri bara fóru 2.600 ballir.

Eg havi gjørt tað samlaða tapið fyri Tvøroyri upp til kr. 100.000, ein stór upphædd tá á døgum.

Eg havi fyrr greitt frá, at arbeiðararnir vóru fyri vanbýti og máttu fara í verkfall fyri at fáa lønina í hondina. Men nú teir hava fingið síni krøv eftirlíkað, tykist mær, at teir eisini kunnu vera órimiligr og seta krøv, sum ikki grundarlag var fyri. Stundum

Tað vóru eisini onnur stríðsmál.

Eina ferð varð eg uppringdur av arbeiðsmannafelagnum Fylking, har teir greiddu frá, at teir høvdu skipað fyri eini blokadu av eini stórari fyrirkø, tí hon hevði fólk í arbeiði, sum ikki vóru felagsbundin.

Hetta var rættiliga skilaleyst av arbeiðsgevarum at leggja seg út við arbeiðararnar á ein slíkan hátt. Við slíkum umstøðum kundi ikki verða nøkur framgongd í bygdini. Tað varð sagt, at tað var politikkur í hesum spliti millum partarnar á arbeiðsmarknaðinum. Men um hetta var so, so vóru arbeiðsgevararnir sjálvir úti um tað. Men hetta gav so aftur Petur Mohr Dam móguleika at vísa sín stuðul til “slitmannin”.

Eg setti meg í samband við formannin fyri Fylking og mælti til, at hetta stríð varð avgjört av einum gerðarrætti. Hetta kundi Fylking góðtaka, um áheitanin kom frá arbeiðsgevarunum. Hetta fekk eg teir at gera.

Gerðarrætturin gav arbeiðsgevarunum viðhald, og hetta góðtók Fylking.

Sama dag fekk eg fjarrit úr Havn frá fútanum, sum spurdi, um eg ynskti at fáa tveir politistar suður fyri at halda skil á í bygdini. Arbeiðsgevarafelagið hevði biðið um eina slíka politiverju. Hetta var áðrenn úrskurðurin kom. Eg helt, at vit skuldu síggja tíðina ann.

Tað undraði meg, at arbeiðsgevararniruttan um meg høvdu biðið fútan um politiverju. Tað tyktist, sum at teir ikki høvdu álit á mær á hesum øki, helst tí, at eg áður hevði stuðlað arbeiðarum í málinum um at fáa teirra løn útgoldna kontant.

Split um Gráubók

Søgan um gráubók helt fram. Eg kundi uppliva, at menn stuðlaðu mínum sjónarmiðum, tá vit vóru tveireinir, men teir kundu siga tað mótsatta á almenum fundum. Hetta var hugstoytt.

Føroyatíðindi fór eisini inn í málið. Herluf Thomsen, sum upprunaliga hevði biðið meg um at stilla upp sum løgtingsmaður, var blaðstjóri á blaðnum. Hann var nú mín andstøðumaður í síni skrivning í blaðnum. Hetta helt eg vera á skeivum grundarlagi og eg svaraði aftur við gjølla at greiða frá málinum í blaðnum, men hetta gjørdi ongan mun.

Adressan móti jarðarlógina helt áfram, og tað vóru nóg, sum skrivaðu undir. Tey sumingu runt við henni fingubøðum, at laga grundgevingarnar til júst umstøðurnar hjá viðkomandi. Hetta tyktist at rigga væl.